

Gemensam information- och tjänstesamordning
49 kommuner i Västra Götaland och
Västra Götalandsregionen i samverkan

Instruktion inför användning av förenklade enkäter vid elevhälsosamtal i anpassad skola

Elevhälsodata Väst

Inledning

Elevhälsosamtalet är en viktig del av skolans hälsofrämjande och förebyggande arbete och genomförs i enlighet med gällande lagstiftning. Samtalet syftar till att ge eleven möjlighet att, utifrån sina egna förutsättningar, uttrycka tankar, känslor och upplevelser kopplade till sin hälsa och livssituation.

I anpassad skola behöver elevhälsosamtalet utformas med särskild hänsyn till elevens kommunikativa förmåga. För att skapa delaktighet och trygghet använder vi därför anpassade enkäter och bildstöd. Dessa verktyg gör det möjligt för eleven att förstå frågorna, välja vad hen vill prata om och uttrycka sina svar på ett sätt som passar individen.

Det finns två varianter av material:

1. En **enkät** och ett **bildstöd för årskurs 4**
2. En **enkät** och ett **bildstöd för elever i årskurs 8 och gymnasiet**

Materialet för de äldre eleverna innehåller två ytterligare frågeområden:

- Alkohol och tobak
- Identitet, rättigheter och sexuell hälsa

Utgångspunkten är att samtalet ska vara elevcentrerat, flexibelt och respektfullt, där elevens egen röst står i fokus.

Instruktion för genomförande av elevhälsosamtal

Förberedelse

- Välj rätt enkät och tillhörande bildstöd utifrån elevens ålder.
- Förbered materialet i god tid.
- Bildstödet kan med fördel:
 - skrivas ut
 - lamineras
 - bindas på långsidan

Att skriva ut och binda ihop bildstödet underlättar bläddring och gör materialet mer hållbart i återkommande användning. Bildstödet innehåller återkommande sida med svarsalternativ ihop med bildstödsunderlag för respektive frågeområde.

Samtalsstruktur

1. Introduktion

- Presentera syftet med samtalet på ett enkelt och tydligt sätt.
- Förklara att eleven själv får vara med och välja vad eleven vill prata om.
- Visa bildstödet och hur det används.

2. Användning av samtalskarta

- Längst fram i bildstödet finns en **samtalskarta**.
- Låt eleven:
- titta på de olika frågeområdena
- peka på det område eleven vill prata om
- Utgå från elevens val för att skapa delaktighet och motivation.

3. Fördjupning i valt område

- Ta fram motsvarande frågor i enkäten, antingen i den ifyllnadsbara PDFen på datorn/surfplattan eller utskrivet på papper.
- Bläddra fram till rätt avsnitt i bildstödet.
- Ställ frågorna i lugn takt.
- Använd bildstödet för att visa svarsalternativ.

4. Stöd i svarssituation

- Bildstödet innehåller återkommande svarsalternativ (t.ex. ja/nej, bra/dåligt).
- Eftersom dessa upprepas på varje uppslag kan eleven enkelt känna igen strukturen.
- Ge eleven tid att:
 - peka
 - visa
 - eller uttrycka sitt svar på annat sätt

5. Anpassning

- Anpassa tempot efter elevens behov.
- Pausa vid behov.
- Bekräfta elevens svar och visa att du lyssnar.

Särskilt för äldre elever (åk 8 och gymnasiet)

- Var uppmärksam på de utökade frågeområdena:
- Alkohol, narkotika och tobak
- Identitet, sexuell hälsa och rättigheter
- Dessa områden kan kräva:
 - extra tydlighet
 - ett tryggt och respektfullt bemötande

6. Avslutning

- Sammanfatta samtalet kort.
- Tacka eleven för medverkan.
- Säkerställ att eleven känner sig trygg efter samtalet.
- Om enkäten skrivits ut på papper, skanna in och lägg till elevens journal.